

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

תענית - י'

1. אלו הבדלים למדנו בין ארץ ישראל לכל העולם כולו?

א. א"י - הקב"ה משקה בעצמו. שאר העולם - ע"י שליח.

ב. א"י שותה מי גשמים ושאר העולם מהתמצית הנוותר בעננים.

ג. א"י שותה תחילה וכל העולם לבסוף. משל למגבל גבינה, נוטל את האוכל ומניח הפסולת.

2. מהיכן למד ר' אליעזר שמי האוקינוס ממתקין בעבים?

"חכשרת מים עבי שחקים" - קרי הכשרת מים. ור' יהושע למד משם שכאשר העננים חשוכים מימיהם מרובים. הפסוק: "מפרי מעשיך תשבע הארץ" - לר' יהושע: מלמד שמים העליונים תלויים במאמר הקב"ה ופרותיהן מי גשמים. ולר"א: הכוונה בראת מים שתשבע הארץ.

3. כל העולם כולו מתמצית גן עדן הוא שותה, שנאמר "ונהר יוצא מעדן" כמה שיעור תמצית, וכמה שיעור גן עדן?

תמצית כלי המשקה בית כור - תרקב. [אחד משישים מהכלי]. ונאמר בברייתא ארץ מצרים ת' פרסה על ת' פרסה, והוא אחד משישים מכוש, כוש אחד משישים לעולם, והעולם אחד משישים לגן, הגן אחד משישים לעדן ועדן א' משישים לגיהנום. נמצא היחס שכל העולם ככיסוי קדרה לגיהנום. י"א שגיהנום אין לו שיעור וי"א שעדן אין לו שיעור. נאמר על בבל שאוצרותיה מלאות מים כיון ששוכנת על מים רבים ושעשירה היא שקוצרין בה תבואה בלא מטר, ומשום שאדמתה רטובה.

4. זמן תחילת "זמן טל ומטר", תק"ק: ג' חשוון. ר"ג: ז' חשוון. כדי שגייע אחרון לנהר פרת. והלכה כר"ג. כיצד נוהגים בחו"ל?

חנניה אומר: אין שואלין עד יום שישים בתקופת אלול. כיון שיש להם מים מהמקומות הגבוהים והלכה כמותו. ומה שאמר שמואל שמתחילין משענה שמכניסים בני ביתו של טבות הצידי עצים לאוצר שזה סימן שהגיע זמן הגשמים. יתכן שמדובר באותו השיעור. ונסתפקה הגמ' מה דינו של יום השישים עצמו. לרב מתחילים לומר ולשמואל עדין לא. וסימנך - עליונים: רב- מא"י צריכים מים. ותחתונים: שמואל - מבבל אינם צריכים מים והלכה כרב.

5. מתי מתחילים להתענות על עצירת גשמים, באלו עיניים נוהגים וממתי?

מ"ז חשוון היחידים - ת"ח מתענים. והתענית מתחילה מתחילת היום ואסורין רק באכילה ושתייה. ומר"ח כסלו גוזרין ג' תעניות על כולם ודינה כהקודמת. סדר התעניות: שני, חמישי ושני. ואין מתחילים בחמישי כדי שלא להפקיע שערים שיקנו שתי סעודות יחשבו המוכרים שעתיד להיות מחסור. ונתחדש שאף יחידים יתחילו בשני, אף שאין שייך בהם כ"כ טעם זה. אם יום התענית חל ב"ח או יו"ט של מגילת תענית, דוחים התענית. ביאור יחידים: אל יאמר אדם 'תלמיד' אני ואיני ראוי להתענות עם היחידים. אלא כל הת"ח בכלל יחידים. [יחיד - שראוי למנותו פרנס על הציבור שיודע להשיב בכל מקום. תלמיד - ששואלין אותו דבר הלכה במקום שבו אוזחז ואפילו במסכת דכלה ועונה.] לדעת ר' מאיר ורשב"א לא כל הרוצה לעשות עצמו יחיד עושה תלמיד עושה. כיון שנחשב גס רוח. ולר' יוסי: עושה עצמו כיחידים וזכור לטוב שאין התענית שבח לו אלא צער. מי שהיה מתענה על הצרה ועברה קודם שהשלים תעניתו, ה"ז מתענה ומשלים שאם לא יתענה נראה כמתנה עם הקב"ה.

6. מה דינו של ההולך ממקום שאין מתענים למקום שמתענים, וכן להיפך?

בשניהם מתענה. ובמקרה ששכח ואכל ושתה אל יתראה בפני הציבור כיון שנראה כחתן בין האבלים, ואל ינהיג עידונים בעצמו. שנא': "ויאמר יעקב לבניו למה תתראו" אל תראו עצמכם שבעים בפני עשו וישמעאל.

7. מה פירושה של אזהרת יוסף לאחיו "אל תרגזו בדרך"?

ר' אלעזר: אל תתעסקו בדבר הלכה ומתוך העיון תתעו בדרך. ואע"פ שאמר ר' אלעי שני ת"ח שמהלכין בדרך ואין ביניהן ד"ת ראויין לישרף, כפי שנלמד מאליהו ואלישע שכיון שהיה אצלם 'הלוך ודבר' לא נשרפו מהאש. הכוונה על שינוח וחזרה שצריך להתעסק בו בדרך אבל מה שדורש עיון לא טוב להתעסק בו בדרך. במתניתא: אל תפסעו פסיעה גסה שנוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיני אדם. ותכנסו לעיר כשהחמה עדין זורחת. המהלך בדרך אל יאכל יותר מכמות שאוכלים בשני רעבון. בבבל הסבירו שלא יתקלקלו מעיו מטורח הדרך. ובא"י הסבירו שמה יגמרו מזונותיו. והנפק"מ: מנוסע בספינה שאין לחוש למעיו. ובהולך מאכסניה לאכסניה שאין לחוש למזונותיו. רב פפא היה אוכל כיכר אחת בכל פרסה שהלך כיון שהיה בעל בשר וחזק יכל לעמוד בטורח הדרך מבלי להנזק במעיו.